

1/ Tajemné rašeliniště Tajga

Na západě Čech je leccos: známé lázně, Krušné hory, mezinárodní filmový festival a nedaleko Lázní Kynžvart i kousek norské krajiny s rybníkem a tajgou. Co myslíte: přišli ze severu i losi a obcházejí osadu Kladská? Rašeliniště jsou bezesporu tajemná místa. Dá se jejich tajemství odhalit vědeckými metodami? Zkusíte to?

2/ Stolová hora nad Agarou

Před mnoha tisíci lety daly síly ovládané říční vilou Oharkou a bohem Perunem vzniknout mystické stolové hoře nad řekou Agarou. Po tisíce let život hory ovlivňoval člověk, stejně jako hora ovlivňovala život člověka. Tady budete putovat jako pravěký lovec původními lesy, stanete se keltskými i slovanskými zemědělci, osadníky německé osady Purberg a nakonec současnými ochránci přírody Úhoště u Kadaně.

3/ Hic sunt leones

Hic sunt leones. Zde jsou lvi. Tak v dávných dobách cestovatelé označovali na mapách „bílá místa“ – končiny dosud nezmapované, kam nevročila lidská noha a jichž se nedotkla lidská ruka. Při putování krajinou v okolí Podbořan na okra-

ji Doupovských hor bude cílem vaší výpravy právě jedno z takových míst, kde doposud „žijí lvi“.

4/ U páchníka v ložnici

V lese Zábělá nedaleko Plzně se nachází sídlo jednoho zvláštního tvora. Pro samotného zámeckého pána, trochu vybiravého páchníka, je jeho sídlo natolik rozsáhlé, že si vybral jen několik vhodných komnat, které obývá. Schválně: najdete v něm páchníkovu ložnici?

5/ Květ v lese kvet

Jak byste naložili se zvláštním dědictvím: lesem, kde vzrostlé buky vytvářejí klenbu jako v chrámu? Majitel Chejlavy u Nepomuka, hrabě von Cheylau, dá na vaše doporučení. Projděte se po lese, seznámte se s ním, vnímejte ho všemi smysly a pak se rozhodněte.

6/ Mokřad pod pokličkou

Pod pokličkou může být nejen polévka nebo bramborová kaše, ale třeba i mokřady. Nevěříte? Tak se pojdte vypravit do údolí říčky Pšovky v Přírodní rezervaci Kokořínský důl. Jako badatelé budete zkoumat mokřad ze všech stran. Zjistíte, co v něm žije a roste, jaký má

vliv na okolní prostředí a k čemu je vlastně takový mokřad dobrý.

7/ Kam se poděly černé lesy

Kostelec nad Černými lesy, Černé Voděrady... Co jsou ty černé lesy, které se připomínají v názvech obcí okolo Říčan? A kam zmizely? Odpovědi v historii i přímo v přírodě se pokouší najít probíhající výzkum, ke kterému přispěje i vaše výprava.

8/ S Nadějí po Rodu

Na Třeboňsku, za řekou Lužnicí a možná ještě trochu dál je rybník Rod a jeho obyvatelé. Cestou některé potkáte, jiné jen zaslechnete a některé i ulovíte. Odnesete si však nikoli žabku v kapse, ale poznání, že rybník je svěbytný ekosystém. Nezapomeňte cestu: za Láskou a Nadějí přímo k Rodu!

9/ Cesta do země bludiček

Míhotavá světla po setmění, omamné vůně bylin a páry stoupající nad lesem jako duchové. To jsou blata – místa s tajemnou atmosférou a jedinečnou přírodou. Skrze Červené blato na Třeboňsku se klikatí stará těžašská cesta, která vás bezpečně provede nejen tímto rašeliništěm, ale i jeho tajemstvími.

10/ Horem pádem vodopádem

Vzhůru proti proudu balvanité říčky Jedlové stoupá lesem stezka, podél níž se Jizerské hory předvádějí v tom nejlepším světle: zdravý les, bystrá řeka, strmý vodopád, obratný lovec nad hladinou. Přehlídka může začít! Čekáme jen na vás.

11/ Za obřími hrnci Jizery

Kaňon řeky Jizery u Semil je v neustálém pohybu: prohlubuje se, přesouvají se v něm kameny, stromy i někteří jeho obyvatelé. Proto je třeba zmapovat, jak vypadá právě teď. Příště totiž bude zase jiný. Kde se ale v řece vzaly ty hrnce?

12/ Tvary a barvy Slunečné stráně

Okolo Svobody nad Úpou, kdysi rájji prospektorů hledajících zlato, není dnes po zlatých valounech ani památka. Přesto se tu dají najít poklady skoro pohádkové. Jedním takovým je Slunečná stráň, která vás ohromí záplavou barevných orchidejí. Přijďte se podívat, ale pozor, tady je Krakonošovo!

13/ Velký poklad v malém labyrintu

Jako výzkumníci na expedici po Přírodní památce Na Plachtě objevíte, co zůstává očím často skryto. V trávě a v tůních

žije spousta živočichů, ke kterým se přiblížíte jako skuteční entomologové se sítkou v ruce. K objevení pokladu není třeba truhla a krumpáč, stačí klid a bystré oči...

14/ Co by bylo kdyby... aneb

Paragrafy a ryby

Víte, co je to střet zájmů? Když chci k večeru stejnou rybu jako kormorán nebo volavka, střet zájmů je na světě. Kdo ví, jestli je v rybníce dost ryb pro všechny? Mezi rybáři, ptáky a ochránci přírody to vždy jiskřilo. Jaké to bude, když se do sporu u Bohdanečského rybníka vložíte vy?

15/ S mrtvým dřevem do Evropy

Jen krok ze zámeckého lesoparku v Cholticích vás přenesení do světa věkových stromů a tlejícího dřeva, v jehož majestátném tichu slyšíte i houby růst. Jak staré jsou ty stromy? Jakým tvorům se tu daří? Vstupte a zjistíte.

16/ Seznamte se: Rašelina

Výprava do časů, kdy tajgu na Vysočině obývali losi a vlci a kdy po člověku nebylo ani vidu ani slechu, vás zavede na Dářská rašeliniště na Vysočině. Poznáte zde krajinu drsnou a nehostinnou

a zároveň pohádkově krásnou. Vydáte se raději po nebo proti proudu času vývoje rašeliniště?

17/ Pouští a pralesem

Co znamená čekat na světlo? Jaké to je být ve stádiu optima či rozpadu? Pojdte si vyzkoušet pravidla českého pralesa na vrcholu Velkého Špičáku nedaleko Jihlavy. Prales vás pohltí a propustí až tehdy, když se ho naučíte vnímat nejen rozumem, ale i všemi smysly.

18/ Kde domov můj

Člověk nemusí jezdit nijak zvlášť daleko, aby okusil podmínky suché a vyprahlé stepi, divoké a neprostupné houštiny, temné lesy i chladné a vlhké kaňony svírající divoký potok. V Brně na Kameném vrchu na několika málo kilometrech navštívíte naprosto odlišné biotopy a budete hledat vhodný domov pro různé druhy rostlin a živočichů.

19/ Hádky o Hády

Hádecká planinka v Brně je místem, se kterým má každý jiné plány: jedni tu chtějí těžit kámen, druzí prodat dřevo z lesa a třetí skupina chce zachovat planinku nedotčenou. Všechny týmy sem proto vyrazí na výzkum, aby

našly argumenty pro obhajobu svého návrhu. Pohádají se, nebo se dohodnou?

20/ Kosíř, kosiř, kosíme

Jak vypadala krajina před 100 lety a jak vypadá hanácká krajina dnes? Nejsou to jen pole s obilím, ale i staré sady a vzácné orchideje. Na Malém Kosíři se daří všemu. Ale co je důležitější: mít víc obilí, víc třešní nebo víc orchidejí? Víte co? Rozhodněte vy.

21/ Bohatá Žebračka

Jak je možné, že je Žebračka bohatá? V čem tkví její bohatství a krása? To zjistíte v lužním lese v bezprostřední blízkosti Přerova. Dozvíte se, jak vyřešily problémy s nedostatkem světla rostliny, jakým stromům vyhovuje pravidelná koupel a jak spolu žijí les a řeka.

22/ Expedice do Moravské Amazonie

V neprostupné džungli Moravské Amazonie se kdysi dávno ztratila výzkumná expedice. Pojdte pátrat v Kněžpolském lese po stopách ztracených vědců! Objevíte stopy jejich pobytu a výzkumu na řece Moravě a možná i nový druh rostliny nebo živočicha, který může nést vaše jméno!

23/ Na zbojnickém chodníčku

Na horských pastvinách nad Horním Němčím pásával bača stáda ovcí a dobytka. Často u něj vyhledávali úkryt a zázemí zbojníci, kteří přepadávali okolo jezdoucí kupce. Cestou po stopách ovčích stád i po zbojnických stezkách budete poznávat přírodu Bílých Karpat a tradiční způsob života zdejších lidí.

24/ Putování ptačím rájem

Domluvit se v ptačím světě dá zabrat, protože překříčet třeba takové skřehotání racků není hračka. Odmění vás ale pohled na ladný pohyb labutí a potápek po rybníku Kotvice i tajemná torza uschlých stromů s kormorány odpočívajícími v meandrech řeky Odry. Na chvíli se ocitnete v ráji, kde vládnou ptačí zákony.

25/ Za jasným motýlem k Jasné hoře

Po loukách nad městem Štamberkem proletí bez mrknutí oka motýl jasoň červenooký kolem ještěrky zední, jako by ji vídal každý den. Přitom vidět ještěrku vyhřívav se na zdejších vápencových skalách je dnes již vzácnost, kterou ocení i zkušený přírodovědec. Průzkumná cesta po stopách obou klenotů zdejší fauny vás zavede do míst, která mají tu čest být jejich domovem.

PROČ SE VYDAT ZA NATUROU NA TÚRU

V přírodě chceme žákům ukázat, co se za zavřenými dveřmi třídy obtížně vysvětluje, a v praxi jim přiblížit to, co z hodin biologie a přírodopisu již znají. Navíc se naučí chápat v souvislostech děje odehrávající se v přírodě, vnímat krajinu a pohybovat se ohleduplně v terénu.

Naše výukové programy Za Naturou na túru využívají netradiční metody práce, které oživí výuku. Zároveň jsou postaveny na principech Rámcového vzdělávacího programu, spojují vzdělávání s nevěšedním zážitkem a podporují skupinovou práci a osobní rozvoj.

Projekt **Za Naturou na túru**® realizuje občanské sdružení Apus ve spolupráci se Sdružením středisek ekologické výchovy Pavučina. Informace o jejich činnosti naleznete na webových stránkách www.apusos.cz a www.pavucina-sev.cz. Kontakt: **Apus, Senovážná 2, 110 00 Praha 1**

Programy v místě připravují a realizují: AREA viva, CEGV Cassiopeia, Český nadační fond pro vydru, ČSOP Kladská, ČSOP – RS Iris, Ekocentrum Koniklec, Ekocentrum Říčany, Ekocentrum Viola, Chaloupky, o. p. s., Občanské sdružení Ametyst, Občanské sdružení Hájenka, Rezekvítek, SEVER Hradec Králové, Čmelák – Společnost přátel přírody o. s., Správa Krkonošského národního parku, VIS Bílé Karpaty, o. p. s.

Projekt „Za Naturou na túru – Výukové programy v evropské soustavě chráněných území Natura 2000“ je financován z prostředků Operačního programu „Vzdělávání pro konkurenceschopnost Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR“.

Za Naturou na túru

- Pojďte se učit o přírodě přímo v přírodě!
- Vyberte si z nabídky dvaceti pěti terénních ekologických výukových programů, které probíhají po celé České republice ve vybraných územích chráněných soustavou Natura 2000.
- Každý program je jedinečný, všem společné je však téma ochrany přírody a biodiverzity.

S výukovými programy Za Naturou na túru se stanete členy expedice do Moravské Amazonie, budete se moci vydat za obřími hrnci Jizery anebo nakouknout, co se vaří pod pokličkou mokřadu. Ze správné cesty vás nesvedou ani bludičky na Červeném blatě, protože doprovodem vám vždy bude zkušený lektor, který vás nenechá zabloudit v množství nových informací.

www.zanaturou.cz

- 1** Tajemné rašeliniště Tajga
Kladské rašeliny
- 2** Stolová hora nad Agarou
Úhošť
- 3** Hic sunt leones
Místo v utajení
- 4** U páchníka v ložnici
Zábělá
- 5** Květ v lese kvet
Chejlava

- 6** Mokřad pod pokličkou
Kokořínský důl
- 7** Kam se poděly černé lesy
Voděradské bučiny
- 8** S Nadějí po Rodu
Nadějská soustava
- 9** Cesta do země bludiček
Červené blato
- 10** Horem pádem vodopádem
Jedlový důl

- 11** Za obřími hrnci Jizery
Údolí Jizery u Semil
- 12** Tvary a barvy Slunečné stráně
Slunečná stráně
- 13** Velký poklad v malém labyrintu
Na Plachtě
- 14** Co by bylo kdyby... aneb
Paragrafy a ryby – Bohdanečský rybník
- 15** S mrtvým dřevem do Evropy
Choltická obora

- 16** Seznamte se: Rašelina
Dářská rašeliniště
- 17** Pouští a pralesem
Velký Špičák
- 18** Kde domov můj
Kamenný vrch
- 19** Hádky o Hády
Hádecká planinka
- 20** Kosíř, kosíř, kosíme
Malý Kosíř

- 21** Bohatá Žebračka
Žebračka
- 22** Expedice do Moravské Amazonie
Kněžpolský les
- 23** Na zbojnickém chodníčku
Drahy
- 24** Putování ptačím rájem
Kotvice
- 25** Za jasným motýlem k Jasnej hoře
Kamenárka